

สัก

สัก

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

คำนำ

กรมป่าไม้ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลพันธุ์ไม้ฉบับนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรผู้สนใจปลูกพันธุ์ไม้สัก นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ไม้ที่จะใช้ในการปลูกสร้างสวนป่าให้เหมาะสมกับที่ดินของตนเอง โดยรวบรวมผลการศึกษาและผลงานวิจัยของนักวิชาการป่าไม้ ตลอดจนตัวอย่างการดำเนินการปลูกไม้ ออกเป็นหัวข้อหลักๆ ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของต้นไม้ ป่าจืดแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต อัตราการเจริญเติบโต ป่าจืดและขั้นตอนการบำรุงรักษาสวนป่าที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิต การลงทุนและผลตอบแทนจากการปลูกต้นไม้ เพื่อสร้างรายได้จากการปลูกต้นไม้ชนิดนี้ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ช่วยแก้ปัญหาสภาวะโลกร้อน

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ในฐานะผู้รับผิดชอบการส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชน จึงขอขอบคุณนักวิชาการป่าไม้ผู้เขียนทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่มีส่วนช่วยให้การส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนบรรลุผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือในการเผยแพร่สาระข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้สร้างสวนป่าเพิ่มมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้
2553

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
สัก	3
ลักษณะทั่วไป	4
พื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูก	6
การขยายพันธุ์และการผลิตกล้า	10
การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูก และการดูแลรักษา	13
การเจริญเติบโตและผลผลิต	
แต่ละช่วงอายุของไม้สัก	22
ข้อจำกัดของไม้สัก	27
ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัก	28
การใช้ประโยชน์ไม้สัก	29
ข้อเสนอแนะ	31

สัก

Tectona grandis L.f.

ชื่อวิทยาศาสตร์

Tectona grandis L.f.

ชื่อวงศ์

LABIATAE

ชื่อพื้นเมือง

สัก(ทั่วไป) , เคาะเหียโอ(ตะว้า เชียงใหม่) , ปายี่(กาญจนบุรี),
ปืออ ปืออ เปือยี่(แม่ฮ่องสอน) , เสบายี่(กำแพงเพชร)

ไม้สัก เป็นไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ มีลำต้นเปลาตรง โคนต้นเป็นพูพอนเล็กน้อย กิ่งอ่อนเป็นรูปเหลี่ยม เวียนยอดเป็นทรงพุ่มทรงกลมค่อนข้างทึบ ลำต้นมีความสูง ตั้งแต่ 20 เมตร ขึ้นไป

ลำต้น เปลือกหนา สีเทา หรือน้ำตาลอ่อนแกมเทา เรียบหรือแตกเป็นร่องเล็กๆ ตามความยาวของลำต้น ลักษณะเนื้อไม้สักจะมีสีน้ำตาลทอง (เรียกว่าสีทอง) ถึงสีน้ำตาลแก่ และมักจะมีเส้นสีน้ำตาลแก่แทรก (เรียกว่าสีทองลายดำ) เนื้อไม้มีเสี้ยนตรง เนื้อหยาบ แข็งปานกลาง เลื่อยไสกบ ตกแต่งง่ายไม่ค่อยยิดหดหรือบิดงอง่ายเหมือนไม้ชนิดอื่น

ใบ เป็นแบบใบเดี่ยว แตกออกจากกิ่งเป็นคู่ ๆ ตรงข้ามกัน แต่จะสลับจากสลับกันไปตามความยาวของกิ่ง (opposite decussate) รูปใบเป็นรูปรี (elliptic) หรือรูปไข่กลับ (obovate) ใบยาว 30-60 เซนติเมตร พื้นใบด้านบนและด้านล่างสากมือ ห่องใบสีเขียวที่ท้องใบของใบอ่อนเมื่อขยี้แล้วจะมีสีแดงคล้ายเลือดใบสักจะร่วงผลัดใบในฤดูแล้งประมาณเดือนพฤศจิกายน-มกราคม และจะแตกใบใหม่ประมาณเดือนเมษายน-มิถุนายน

ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศคือมีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมียในดอกเดียวกัน มีขนาดเล็กกลีบดอกสีขาวนวล ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ บริเวณปลายกิ่ง สักจะออกช่อดอกช่อแรกที่ปลายยอดสุดของแกนลำต้นก่อนกิ่งอื่นๆ ต่อไปจึงจะเกิดดอกที่ปลายยอดของกิ่งดอกบานเพียง 1 วัน หลังจากนั้นดอกที่ได้รับการผสมแล้วก็จะเปลี่ยนแปลงเป็นผลต่อไปในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม

ผลและเมล็ด เป็นรูปร่างค่อนข้างกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร ผลหนึ่งๆ จะมีเมล็ด 1-4 เมล็ด โดยทั่วไปมักจะเรียกผลสักว่า “เมล็ดสัก” ซึ่งเมื่อแก่จัดจะเป็นสีน้ำตาล ผลเริ่มแก่ในเดือนพฤศจิกายน-มกราคม มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-2.0 เซนติเมตร เมล็ด มีลักษณะเป็นรูปทรงไข่ ขนาดยาวประมาณ 0.6 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 0.4 เซนติเมตร เรียงไปทางแนวตั้งของผลสัก แต่ละเมล็ดจะถูกห่อหุ้มด้วยเปลือกหุ้มเมล็ดที่มีลักษณะบาง ๆ

ในด้านการใช้ประโยชน์ไม้สัก ได้มีการแบ่งคุณลักษณะของไม้สักโดยพิจารณาจากสีของเนื้อไม้ การตกแต่ง ความแข็ง ความเหนียวของเนื้อไม้ออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. สักทอง เนื้อไม้เป็นสีน้ำตาลทอง เสี้ยนตรงตกแต่งง่าย
2. สักหิน เนื้อไม้สีน้ำตาลหรือสีจาง ตกแต่งง่าย
3. สักหยาบ เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อนหรือสีจาง ตกแต่งง่าย
4. สักไข่ เนื้อไม้สีน้ำตาลเข้มปนเหลือง มีไขปนยากแก่การตกแต่งและทาสี
5. สักขี้ควาย เนื้อไม้สีเขียวปนน้ำตาล น้ำตาลดำดูเป็นสีเลอะๆ ซึ่งลักษณะความแตกต่างของเนื้อไม้ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงประสบการณ์ของผู้ทำไม้เท่านั้น ยังไม่อาจพิสูจน์ได้ว่ามีผลมาจากพันธุกรรม หรือเกิดจากสภาพแวดล้อมที่มีขึ้นอยู่ เช่น ชนิดของป่า ดิน หิน ปริมาณน้ำฝน ฯลฯ

พื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูก

ไม้สัก มีถิ่นกำเนิดอยู่ในตอนใต้ของภาคอินเดีย พม่า ไทย ลาว (ส่วนที่ติดภาคเหนือของไทย) และอินโดนีเซีย สำหรับประเทศไทยนั้น ไม้สักจะขึ้นอยู่เป็นส่วนใหญ่ในป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือ และบางส่วนของภาคกลาง

ไม้สัก ชอบขึ้นตามพื้นที่ที่เป็นภูเขา หรือตามพื้นที่ราบแต่ดินระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ท่วมขัง ซึ่งอาจจะเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินที่มีความลึกมากๆ โดยเฉพาะดินที่เกิดจากหินปูน ซึ่งแตกแยกผุพังจนกลายเป็นดินร่วนลึก ไม้สักจะเจริญเติบโตดีมาก มักขึ้นอยู่เป็นกลุ่ม ไม้สักล้วนๆ เป้นหย่อมๆ หรืออาจขึ้นปะปนอยู่กับไม้เบญจพรรณอื่นๆ เช่น ไม้แดง ประดู่ มะค่าโมง ชิงชัน ตะแบก ฯลฯ โดยมีไม้ไผ่ชนิดต่างๆ เป็นไม้ขึ้นล่าง

ปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกพื้นที่ในการปลูกไม้สักพอสรุปได้ดังนี้

1. ไม้สักจะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ชุ่มชื้นมากกว่าที่แห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตและมีเนื้อไม้งดงามของไม้สักอยู่ระหว่าง 1,000 - 2,000 มิลลิเมตร ต่อปี และฝนไม่ทิ้งช่วงนานเกินไปในระหว่างฤดูการเจริญเติบโต นอกจากนี้จะต้องมีช่วงฤดูแล้งที่ชัดเจน 3-4 เดือน
2. อุณหภูมิที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของไม้สักอยู่ระหว่าง 25 - 35 เซนติเมตร
3. ไม้สักเป็นไม้ที่ ชอบแสงสว่าง ความชื้นของแสงที่เหมาะสม คือ 75 - 95 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณแสงกลางวันที่ได้รับเต็มที่ การปลูกไม้สักจึงไม่ควรปลูกในร่ม หรือใกล้ต้นไม้ใหญ่ซึ่งอาจบดบังแสงแดดแก่ต้นที่ปลูกได้
4. ดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก คือ เป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดี ไม่เป็นดินดาน ดินค่อนข้างลึก ดินร่วนปนทรายหรือเป็นดินที่เกิดจากการผุสลายของหินปูนและมีค่า pH ประมาณ 6.5 - 7.5 ส่วนดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกไม้สัก คือ ดินเหนียว ดินลูกรัง ดินทราย และที่มีน้ำท่วมขัง
5. สภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของไม้สัก โดยทั่วไปจะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 700 เมตร เป็นพื้นที่ราบถึงลาดชันเล็กน้อยไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์

การขยายพันธุ์และการผลิตกล้าเพื่อปลูก

การขยายพันธุ์ไม้สักอาจจะทำได้ทั้งโดยวิธีให้เมล็ดและวิธีไม่อาศัยเมล็ด การใช้เมล็ดขยายพันธุ์เป็นวิธีที่ปฏิบัติโดยทั่วไปในการปลูกสร้างสวนป่า เพราะเป็นวิธีที่ง่ายและเหมาะสมสำหรับผลิตกล้าหรือเหง้าสักจำนวนมากๆ สิ่งที่ต้องคำนึงก็คือ เมล็ดที่ใช้ควรเก็บมาจากแม่พันธุ์หรือแหล่งพันธุ์ที่มีลักษณะดี หรือได้รับการปรับปรุงพันธุ์มาแล้ว เช่น แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์หรือสวนผลิตเมล็ดพันธุ์ เท่านั้น

การขยายพันธุ์โดยไม่ใช้เมล็ด จะเริ่มต้นด้วยการเก็บหรือจัดหาเมล็ดพันธุ์มาเพาะหว่านในแปลงเพาะ ขนาดกว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 20 เมตร หรือตามสภาพพื้นที่ โดยใช้เมล็ด 1 ลิตร ต่อพื้นที่แปลงเพาะ 1 ตารางเมตร โดยพยายามหว่านให้เมล็ดกระจายอย่างสม่ำเสมอ หรืออาจจะหว่านเป็นแถวในร่องบนแปลงเพาะซึ่งห่างกันแถวละ 10 ซม. ก็ได้ แล้วกลบเมล็ดด้วยหน้าดิน หลังจากหว่านเสร็จก็มีการดูแลรักษาโดยการกำจัดวัชพืช ป้องกันโรคและแมลง กัดใบ และใส่ปุ๋ยตามความจำเป็น

การผลิตเหง้าสัก

เมื่อกล้าไม้สักงอกและเจริญเติบโตอยู่ในแปลงเพาะเป็นเวลาประมาณ 1 ปี แล้วจึงถอนขึ้นมาตัดแต่งให้เป็นเหง้าโดยตัดส่วนของลำต้นออกให้เหลือตา 1-2 คู่ หรือยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร พร้อมทั้งตัดรากแขนงและปลายรากแก้วออก เหลือแต่ส่วนของรากแก้วยาวประมาณ 15 เซนติเมตร ซึ่งเมื่อตัดแต่งแล้วจะเรียกว่า “เหง้าสัก” สำหรับใช้ในการปลูกต่อไป ขนาดของเหง้าที่เหมาะสมสำหรับปลูก ควรมีเส้นผ่าศูนย์กลางตรงคอรากประมาณ 1-2 เซนติเมตร สำหรับเหง้าขนาดเล็กควรนำไปปักชำในถุงพลาสติกเพื่อให้แตกเป็นต้นกล้า ก่อนแล้วจึงนำไปปลูกต่อไป

การขยายพันธุ์โดยไม่อาศัยเมล็ดนั้นเป็นวิธีการที่ค่อนข้างจะยุ่งยาก ต้องใช้เทคนิคและค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง วิธีนี้ประกอบด้วยการติดตา การปักชำ และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (Tissue Culture) หากเป็นการขยายพันธุ์จากต้นที่ได้รับการคัดเลือกหรือผ่านขบวนการปรับปรุงพันธุ์มาแล้ว ก็จะได้กล้าไม้ที่มีลักษณะดีโตเร็ว และเมื่อนำไปปลูกจะเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอขึ้นดี มีรูปทรงตามที่ต้องการ

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อน่าจะเป็นวิธีที่จะนำมาใช้ได้เหมาะสมที่สุดเพราะไม่เกิดปัญหาการไม่ยอมรับกันของต้นตอกกับกิ่งหรือตาที่นำมาติดเช่นที่พบในการติดตาและต่อกิ่ง และเพิ่มจำนวนได้รวดเร็วกว่าการปักชำมาก นอกจากนี้ส่วนป่าที่ได้จะมีการเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอ เพราะถ่ายทอดลักษณะที่ดีจากแม่ไม้มาทั้งหมด แต่เมื่อทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไม้สักอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มจำนวนไม้สักพันธุ์ดีขึ้นเรื่อยๆ กลับพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่จะทำให้การดำเนินงานอาจล้มเหลวได้หลายประการ เช่น อาการผิดปกติต่างๆ ของเนื้อเยื่อระหว่างการเพาะเลี้ยง ตั้งแต่เริ่มต้นการทำความสะอาดเนื้อเยื่อ การขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนไปจนกระทั่งถึงการย้ายปลูก อีกทั้งการขยายพันธุ์ไม่ได้ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อนั้น ต้องการความรู้ความ สามารถเฉพาะบุคคล ประสบการณ์ ความละเอียดอ่อน ใช้เวลาในการศึกษาวิจัยก่อน และมีความใช้ค่าย่อค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับ การขยายพันธุ์วิธีอื่น ๆ ดังนั้นผู้วางแผนการปลูกป่าจะต้องมีข้อมูลในการตัดสินใจ เลือกวิธีการขยายพันธุ์ไม้สักที่จะนำไปปลูกสร้างสวนป่าอย่างถูกต้องต่อไป

ที่มาภาพ: สถานีบำรุงพันธุ์ไม้สัก อ.จาว จ.ลำปาง

การติดตา

ที่มาภาพ: สถานีผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าแม่กา อ.เมือง จ.พะเยา

การปักชำ

ที่มาภาพ: สถานีผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าแม่กา อ.เมือง จ.พะเยา

การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูก และการดูแลรักษา

การคัดเลือกพื้นที่

การคัดเลือกพื้นที่สำหรับปลูกไม้สัก ควรพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกให้มากที่สุด

การเตรียมพื้นที่

การปลูกสักในเชิงธุรกิจ ควรเตรียมพื้นที่ปลูกโดยใช้เครื่องจักรกล เช่นรถแทรกเตอร์ เกดปัดที่และไถพรวน 1 ครั้ง และไถพรวนกลับอีก 1 ครั้ง หากพื้นที่มีขนาดใหญ่ ควรแบ่งย่อยเป็นแปลงย่อย แปลงละประมาณ 50-100 ไร่ โดยเกดเป็นทางตรงการรอบๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและการดูแลรักษา

เมื่อเตรียมที่เสร็จแล้ว ทำการปักหลักหมายปลูก โดยใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกขนาดความยาวประมาณ 0.50-1.00 เมตร ปักตามระยะที่กำหนดไว้ระยะปลูกที่เหมาะสมหากสภาพพื้นที่ดีมากอาจปลูกระยะ 4 x 4 เมตร (100 ต้น/ไร่) สภาพดีปานกลาง ควรปลูกระยะ 3 x 3 เมตร (178 ต้น/ไร่) หรือ 2 x 4 เมตร (200 ต้น/ไร่) ส่วนในสภาพพื้นที่ไม่ค่อยดี ควรปลูกให้ถี่หน่อย คือ 2 x 2 เมตร (400 ต้น/ไร่)

การปลูก

การปลูกสัก มีวิธีปลูกและจัดการจะแตกต่างกับการทำการเกษตร หรือสวนผลไม้ สวนสักต้องใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตนานกว่าการทำการเกษตร สวนสักมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเนื้อไม้ ราคาไม่ขึ้นกับคุณภาพ ขนาด และอายุของต้นไม้ สิ่งสำคัญในการพิจารณาปลูกสัก คือ ความเหมาะสมของพื้นที่ การจัดการ รูปแบบการปลูก ขนาดของพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ควรวางแผนให้เป็นระบบรอบหมุนเวียน ให้ตัดไม้ได้อย่างต่อเนื่อง

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับปลูกสักที่จะให้ผลดีที่สุด คือ ช่วงต้นฤดูฝนหลังจากที่มีฝนตกหนักและดินชุ่มชื้นเพียงพอ (เดือนพฤษภาคม) หลังจากปลูกแล้วหากเกิดฝนทิ้งช่วง ก็ควรรดน้ำช่วย จะทำให้เปอร์เซ็นต์การรอดตายสูงและมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

วิธีการปลูกด้วยเหง้า กระทำโดยใช้เหล็กชะแลงกระทุ้งดินให้เป็นรูลึกเท่าความยาวของเหง้าสัก แล้วนำเหง้าที่เตรียมไว้เกลี่ยลงไปให้พอดี กับระดับดิน หรือต่ำกว่าผิวดินเล็กน้อยใช้ชะแลงอัดดินข้างรูปปลูกให้แน่น เพื่อให้เหง้าฝังแน่นกระชับอยู่ในดิน วิธีปลูกด้วยเหง้านี้เป็นวิธีที่ง่าย เสียค่าใช้จ่ายถูกและยังทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้ดีด้วย เพราะในเหง้าสักมีการสะสมอาหารไว้สำหรับการเจริญเติบโต

การปลูกด้วยเหง้าควรคัดเลือกเหง้าที่มีขนาดเท่ากันปลูกในบริเวณเดียวกัน เพื่อให้ต้นไม้เติบโตอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด

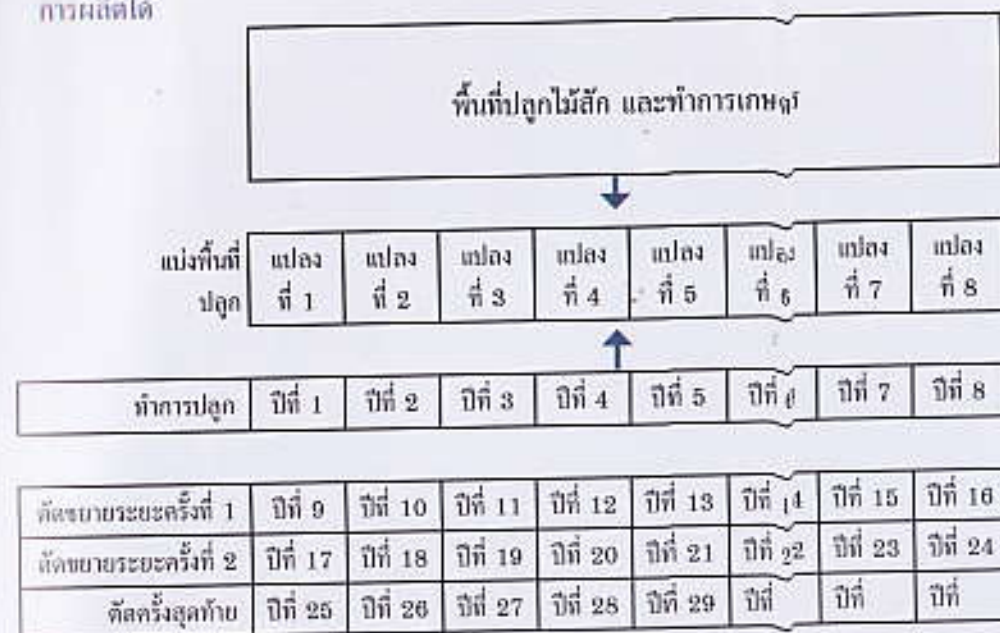
การปลูกด้วยกล้าชำสูง เหมาะสำหรับการปลูกในพื้นที่ไม่มากนัก หากได้มีการคัดเลือกกล้าเป็นอย่างดี ก็จะได้ต้นสักที่เจริญเติบโตเร็ว และสม่ำเสมอเช่นกัน การปลูกกล้าชำควรขุดหลุมปลูก ขนาด 20 x 20 x 20 เซนติเมตร รองก้นหลุม ด้วยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยเคมี ผสมกับหน้าดิน และเศษใบไม้ หรือวัชพืช กล้าไม้ที่นำไปปลูกควรมีขนาดสูงไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และได้รับการทำให้แก่เป็นอย่างดีแล้ว เมื่อปลูกแล้วอัดดินรอบๆ โคนต้นให้แน่น หากทำการรดน้ำด้วยในช่วงฝนทิ้งช่วงก็จะทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตดีขึ้น

ที่มาภาพ: สถานีผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าแม่กา อ.เมือง จ.พะเยา

การวางแผนการปลูกสักให้เป็นระบบรอบหมุนเวียนปลูกและตัดฟัน

กำหนดอายุตัดฟันสัก ประมาณ 25-30 ปี ทำการแบ่งพื้นที่เป็น 8-10 แปลง ปีที่ 1 ปลูกแปลงที่ 1 ทำการปลูกเพิ่มในแต่ละปี จนครบเต็มพื้นที่ในปีที่ 8-10 ปีต่อมากลับมาทำการตัดขยายระยะแปลงที่ 1 หรือที่ปลูกไว้ปีที่ 1 ที่สามารถตัดต่อเนื่อง ในแปลงถัดไปทุกๆ ปี หลังจากตัดขยายระยะสามารถปล่อยให้มีการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ จะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้

ปัญหาการตัดสางขยายระยะ ของผู้ปลูกสวนป่า มีดังนี้

1. ข้อจำกัดด้านตลาดและใช้ประโยชน์ของไม้ตัดสางขยายระยะครั้งแรก เนื่องจากเป็นไม้ขนาดเล็ก มีราคาต่ำ
2. ปัญหาการเลือกซื้อไม้ของพ่อค้า ผู้ปลูกสวนป่าปล่อยให้พ่อค้าเข้าไปคัดเลือกตัดไม้เอง ซึ่งจะเลือกเฉพาะไม้ที่มีลักษณะดี และขนาดใหญ่ ออก เหลือแต่ไม้ที่มีขนาดเล็ก ไม่สมบูรณ์ มีการเติบโตช้า ทำให้ผลผลิตที่จะได้ในอนาคต ไม่คุ้มค่าการลงทุน
3. ผู้ปลูกขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเติบโตของต้นไม้กับความหนาแน่นของต้นไม้ ทำให้เกษตรกรไม่ตัดสางขยายระยะ ปล่อยให้ขึ้นหนาแน่นขึ้นตามธรรมชาติ

การบำรุงรักษา

การบำรุงรักษาต้นสักที่ปลูกแล้ว ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องโดย เฉพาะในช่วงแรกๆ เพื่อให้ต้นไม่มีการเจริญเติบโต รอดตายสูง ปราศจากโรคและแมลงทำลาย การบำรุงรักษาสวนไม้สักประกอบด้วย

1. การแคว้งวางวัชพืช ควรกำจัดวัชพืชให้โล่งเตียนตลอดเวลา เพื่อลดการแก่งแย่งธาตุอาหารในดิน และเบียดบังแสงแดดซึ่งจำเป็นต่อการเจริญเติบโต และยังช่วยป้องกันไฟป่าอันอาจเกิดขึ้นในฤดูแล้งได้ด้วย

2. การใส่ปุ๋ย ในพื้นที่ที่มีดินเลว ควรใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในระยะแรกๆ โดยใส่ปุ๋ยสูตร 15 - 15 - 15 หรือ 22 - 11 - 11 ใส่ต้นไม้ปีละ 1-2 ครั้ง โดยปีแรก ใส่ครั้งละ 25 กรัม/ต้น ปีที่ 2 50 กรัม/ต้น ปีที่ 3 75 กรัม/ต้น ปีที่ 4-5 ประมาณ 100 กรัม/ต้น หากใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักด้วย ก็จะทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น

3. การป้องกันไฟป่า โดยทำทางตรวจการและแนวป้องกันไฟรอบๆ แปลง และควบคุมวัชพืชซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในบริเวณสวนให้โล่งเตียนตลอดฤดูแล้ง เพราะหากเกิดไฟป่าในสวนสักจะทำให้ต้นไม้ที่ยังเล็กอยู่ได้รับความเสียหายได้

4. การป้องกันโรคและแมลง โรคระบาดในแปลงเพาะสักส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยจะปรากฏทั้งนี้เพราะแปลงเพาะสักเป็นแปลงเพาะแบบเปิด (open nursery) ได้รับแสงสว่างอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามในสภาพที่ร้อนชื้น (hot and humid) หรือในสภาวะที่การระบายน้ำของดินไม่ดีหรือในกรณีที่มีการนำเอาดินเดิมขึ้นมาใส่กลักสักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกงอก หรือระยะเริ่มตั้งต้นอาจถูกทำลายโดยโรคเน่าคอดิน (damping-off) ได้ ซึ่งลำต้นและรากจะถูกทำลายโดยเชื้อรา (fungi) ที่ระดับดินทำให้เหี่ยวเฉาตาย ซึ่งการรักษามักทำได้โดยนำยาฆ่าเชื้อราในแปลงที่เกิดการระบาด หรือพ่นกลักสักด้วยยาฆ่าเชื้อรา (fungicide) ต่าง ๆ ที่มีขายตามท้องตลาด

สัตว์และแมลงทำลายแปลงเพาะเมล็ดสักและกลักสักกันได้ว่า มีความสำคัญต่อการเพาะเตรียมกลักสัก สัตว์ประเภทกัดแทะ (rodents) จะมาขุดคุ้ยกินเมล็ดสักที่หว่านในแปลง และกัดแทะเหง้าสักที่สะสมอาหาร ส่วนแมลงทำลายกลักสักส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพวกกินใบหรือทำลายใบ (defoliator) ได้แก่ ตัวหนอนพวกผีเสื้อพวก *Hyblaea puera* ซึ่งจะกัดกินใบอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้อาจมีพวกด้วงแทะทำลายใบ และไรแดง (red spider) ซึ่งจะดูดน้ำเลี้ยง (cell sap) ของใบและยอดอ่อนทำให้ใบเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล ลดความสามารถในการปรุงอาหารทำให้กลักไม่หยุดการเจริญเติบโต แมลงอีกจำพวกหนึ่งซึ่งทำอันตรายต่อกลักสัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง ได้แก่ พวกปลวก (termites) ซึ่งจะกัดกินรากแก้ว (tap-root) ของกลักสักเป็นอาหารทำให้กลักสักเสียหายล้มตายได้ ซึ่งบางครั้งดูแล้วอาจไม่ทราบสาเหตุถึงการตายของกลักสักเลย ถ้าไม่มีการถอนรากแก้วมาดู ซึ่งการกำจัดแมลงต่าง ๆ ดังกล่าวอาจมีการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง (insecticides) เมื่อกลักสักถูกทำลาย

มอดป่าเจาะไม้สัก (Teak beehole borer: *Xyleutes ceramicus* Walker)

เป็นหนอนผีเสื้อกลางคืนเจาะลำต้น (stem borer) ซึ่งเป็นศัตรูที่สำคัญที่สุดของไม้สัก โดยเฉพาะทางภาคเหนือของประเทศไทย (ถนน และคณะ, 2509 และ จิวรรณ, 2533ก) และในสวนป่าจะถูกพบมากกว่าป่าธรรมชาติ (Akinson, 1937) โดยตัวหนอนเจาะไขไม้สักสดขึ้นดิน แม้ว่าจะไม่ทำให้ต้นไม้ตาย แต่ก็เกิดรอยตำหนิถาวรที่เรียกว่า "รูมอดป่า (beehole)" ภายในเนื้อไม้ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว และมีความยาวประมาณ 10 นิ้ว (Beeson, 1961) ไม้สักที่ถูกมอดป่าเจาะจะมีคุณภาพ และราคาตกอย่างมากซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนาของผู้บริโภค ดังนั้นวิธีการที่ดีที่สุดคือการปลูกสักผสมไม้ชนิดอื่น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการระบาดของมอดป่าเจาะต้นสักได้ หรืออาจมีการควบคุมโดยใช้สารเคมีหรือใช้สารจุลินทรีย์ชนิดต่างๆ ควบคุม แต่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น แนวทางการแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น ได้มีการศึกษาวิจัยกันเรื่อยมา จนกระทั่งปีงบประมาณ 2535 จึงมีการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกผสมสัก ซึ่งสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดำเนินการปลูกไว้เมื่อ พ.ศ. 2527 โดยมีหลักการเพื่อลดปริมาณอาหาร และเพิ่มความหลากหลายของแมลง ตัวห้ำ ตัวเบียน เพื่อให้สามารถควบคุมกันเองได้ภายในสิ่งแวดล้อมนั้น

5. การลิดกิ่ง (pruning) การลิดกิ่ง เป็นการตัดกิ่งที่อยู่ช่วงล่างของลำต้นเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของลำต้นของต้นไม้ส่วนใหญ่ที่เป็นท่อนซุงให้ตรงเปลาปราศจากตา การลิดกิ่งต้นสักควรใช้เลื่อย เพื่อการลิดกิ่งโดยเฉพาะตัดกิ่ง ให้รอยตัดเสมอกับผิวของลำต้น แล้วใช้สีขาวหรือปูนขาวป้ายรอยตัดนั้น เพื่อป้องกันเชื้อราเข้าทำลาย ควรเริ่มการลิดกิ่งตั้งแต่ ปีที่ 2 ไปเรื่อยๆ แต่ในระยะแรกนี้ควรเน้นกิจกรรม ร่วมกับการแผ้วถางวัชพืชจากโรงงาน ปีที่ 4 จึงเริ่มลิดกิ่งอย่างจริงจัง โดยตัดกิ่งล่างๆ ออกไม่เกินร้อยละ 30 หรือ 1 ใน 3 ส่วน ของเรือนยอด จากนั้นควรกระทำในช่วงปีที่ 6-9 อีกครั้งหนึ่ง ในปีใดปีหนึ่ง ตามความเหมาะสมของอัตราความเจริญเติบโต การลิดกิ่งควรกระทำจนถึงระดับความสูง 5 เมตร ซึ่งเป็นความยาวของซุงท่อนแรก ผลการลิดกิ่งจะปรากฏเมื่อถึงคราวตัดต้นสักได้ขนาด ลดค่าใช้จ่าย โดยที่ซุงท่อนแรกจะปราศจากตาขนาดใหญ่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มชั้นคุณภาพของท่อนซุงอันเป็นการเพิ่มทั้งคุณค่าและราคาแก่ไม้ ค่าลงทุนลิดกิ่งต้นหนึ่งเพียงส่วนน้อย แต่ราคาที่เพิ่มขึ้นของไม้ต้นนั้นเพิ่มเป็นหลายเท่าตามลักษณะคุณภาพไม้

6. ไฟป่าและการป้องกัน ไฟป่าในฤดูแห้งทำความเสียหายให้แก่ต้นสักมาก สวนสักที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี ควรระวังไฟไหม้เพราะจะมีผลให้ต้นสักชะงักความเจริญเติบโต แดกกิ่งก้านสาขามาก รูปทรงลำต้นไม่สวยงาม วิธีป้องกันคือ หลังจากถางวัชพืชแล้ว ควรรีบกวาดให้ออกจากต้นสักและทยอยทำการชิงเผากำจัดวัชพืชที่เป็นเชื้อไฟ (prescribe burning) ไปเรื่อยๆ โดยควรหลีกเลี่ยงการชิงเผาในตอนกลางวันเพราะอากาศร้อนไฟจะไหม้ รุนแรง และอาจลุกลามทำความเสียหายแก่ต้นสักได้

7. การตัดสางขยายระยะ (thinning) สวนสักที่ใช้ระยะปลูก 4x4 เมตร หรือ 100 ต้นต่อไร่ ถ้ามีเปอร์เซ็นต์รอดตายถึง 90 เปอร์เซ็นต์ เมื่อค่าความโตทางเส้นรอบวง (GBH) เฉลี่ยของสวนสักถึง 40 เซนติเมตร ก็เริ่มทำการตัดสางขยายระยะได้ สำหรับไม้ที่ตัดออกนั้นจะเป็นรายได้เบื้องต้นที่เกษตรกรได้รับในการปลูกสร้างสวนป่าสัก และเพื่อเปิดโอกาสให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้เต็มที่

ปีที่	เหตุการณ์	ระยะปลูก	จำนวนต้น	ต้นไม้ที่ตัด	ต้นไม้ที่เลือกในแปลง	ปริมาณไม้ที่ตัดสางขยายระยะออก
1	ปลูก	2x2	400			
5	ตัดสางขยายระยะ ครั้งที่ 1	2x4	200	200	200	
10	ตัดสางขยายระยะ ครั้งที่ 2		100	100	100	
15	ตัดสางขยายระยะ ครั้งที่					
20	ตัดสางขยายระยะ ครั้งที่					

การเจริญเติบโตและผลผลิตแต่ละช่วงอายุของไม้สัก

ไม้สักจัดได้ว่าเป็นไม้โตเร็วชนิดหนึ่งเมื่อเทียบกับไม้ชนิดอื่นอีกหลายๆ ชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจริญเติบโตในช่วง 10 ปีแรกจะเร็วมาก อย่างไรก็ตาม ไม้สักจะโตเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ คือ (1) สภาพพื้นที่ที่ปลูก รวมทั้งการเตรียมพื้นที่ (2) การจัดการสวนป่ารวมทั้งการบำรุงรักษาและ (3) คุณภาพของเมล็ดหรือกล้าพันธุ์ที่ใช้ปลูก

ในพื้นที่ที่เหมาะสมและมีการจัดการสวนป่าเป็นอย่างดี ต้นสักอายุ 10 ปี จะสูงเฉลี่ยมากกว่า 15 เมตรขึ้นไป และมีเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ยมากกว่า 15 เซนติเมตร มีผลผลิต (ไม้ท่อน) สูงกว่า 13 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ หลังจากนั้นการเจริญเติบโตทางความสูงจะลดลง แต่ความโตทางเส้นรอบวงจะยังคงเพิ่มขึ้นอีกเรื่อยๆ

อายุ (ปี)	เส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ย (ซม.)	ความสูงของไม้โตเต็มและขึ้นทรง (ม.)	จำนวนต้น (ต้น/ไร่)	พื้นที่หน้าตัดไม้ (ตร.ม./ไร่)	ปริมาตรที่หาเก็บสินค้าได้ (ลบ.ม./ไร่)
10	15.01	17.0	130	2.39	13.03
15	19.44	20.5	92	2.92	18.58
20	22.90	23.0	75	3.33	22.97
25	25.30	24.5	65	3.64	26.19
30	27.86	26.0	58	3.94	29.40
35	29.85	27.0	53	4.18	32.04
40	31.36	27.5	49	4.37	34.09
45	32.63	27.8	47	4.53	35.41
50	33.89	28.0	45	4.68	37.61
55	35.40	28.5	42	4.87	39.66
60	36.67	28.8	40	5.03	41.48

แผนที่ (2536) ได้ศึกษาข้อมูล จากฝ่ายอุตสาหกรรมป่าไม้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้ให้แนวทางในการจัดการและคิดผลตอบแทนจากการปลูกไม้สักทองไว้ดังนี้

1. ปลูกไม้สักทอง ระยะ 3x3 เมตร (ไร่ละ 178 ต้น)
2. ปีที่ 6 พิจารณาตัดไม้สักที่มีลักษณะไม่ดี แคระแกรน คดงอ ออก 45 ต้น (25 เปอร์เซ็นต์) เพื่อช่วยไม้สักทอง ที่มีลักษณะดีที่เหลือไว้จำนวน 133 ต้น ให้โตเร็วขึ้น
3. ปีที่ 11 คัดสางไม้สักทองออก 67 ต้น (50 เปอร์เซ็นต์) ไม้สักทองที่ตัดออกจำนวน 67 ต้น ปริมาตรต้นละ 0.16 ลูกบาศก์เมตร ปริมาตรรวม 10.7 ลูกบาศก์เมตร ขายลูกบาศก์เมตรละ 2,800 บาท เป็นเงิน 29,960 บาท (ปี 2536 อ.อ.ป. ขายไม้ซุงขนาดเล็ก ราคาเฉลี่ยลูกบาศก์เมตรละ 2,800-2,900 บาท) ซึ่งเป็นรายได้เสริมแก่ผู้ปลูกในระยะแรก
4. ปีที่ 15 ตัดไม้สักทองออกทั้งหมด 66 ต้น ปริมาตรต้นละ 0.3 ลูกบาศก์เมตร ปริมาตรรวม 19.8 ลูกบาศก์เมตร ขายลูกบาศก์เมตรละ 7,714 บาท เป็นเงิน 152,737 บาท ดังตารางแสดงผลตอบแทนจากการปลูกสวนสักเชิงธุรกิจ (เนื้อที่ 1 ไร่ ระยะเวลา 15 ปี)

ตารางแสดงผลตอบแทนจากการปลูกสวนสักเชิงธุรกิจ (เนื้อที่ 1 ไร่ ระยะเวลา 15 ปี)

หน่วย: บาท

รายละเอียด	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11	ปีที่ 12	ปีที่ 13	ปีที่ 14	ปีที่ 15
1. รายได้:																
ปีที่ 11 สักออก 67 ต้น ๆ ละ 0.16 ลบ.ม.																
ลบ.ม. ละ 2,800 บาท	29,960												29,960			
ปีที่ 15 ตัดหมด 68 ต้น																
ต้นละ 0.30 ลบ.ม. 7,714 บาท																152,737
รายได้รวม	182,697												29,960			152,737
2. รายจ่าย:																
สำรวจรังวัดพื้นที่	15	15														
เตรียมพื้นที่	800	800														
ค่าหลัก	30	30														
ค่าปุ๋ยหลัก			100	100												
ค่ากล้าสักและปลูก, ปลูกซ่อม	1,135	1,065	70													
กำจัดวัชพืช	2,100	300	300	200	200	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ค่าปุ๋ยและใส่ปุ๋ย	880	80	130	190	240	240										
ป้องกันไฟ	1,500	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ทำทาง ซ่อมทางตรวจการ	800	100	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
สำรวจกำลังผลิต	225	15	15	15	15	15										
ลืตกิ่ง	440		20	30	40	50	60	60	60	60						
ค่าตัดสาขายาระยะ	1,100						100				1,000					
ค่าตัดไม้ครั้งสุดท้าย	2,000															2,000
รายจ่ายรวม	11,125	2,605	685	585	645	555	425	325	325	325	325	1,265	265	265	265	2,265
3. ผลต่าง: รายได้-รายจ่าย																
รายได้	182,697											29,960				152,737
รายจ่าย	11,125	2,605	685	585	645	555	425	325	325	325	325	1,265	265	265	265	2,265
กำไร (ขาดทุน)	171,572	2,605	685	585	645	555	425	325	325	325	325	28,695	265	265	265	150,472

ตารางการเจริญเติบโตของไม้สัก ทางเส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก ทางความสูง ทางปริมาตร และความหนาแน่นของเปลือกในระดับอายุต่างๆ กัน

อายุ (ปี)	เส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก (ซม.)	ความสูง (ม.)	ปริมาตร (จ.ม.)	2 x ความหนาเปลือก (ซม.)
10	4.8	4.8	0.02	0.95
20	10.4	10.1	0.053	1.36
30	15.4	14.8	0.14	1.8
40	20.4	18.8	0.285	2.3
50	25.8	22.6	0.485	2.78
60	31.6	25.8	0.75	3.04
70	34.4	28.1	0.97	3.14
80	36.6	30	1.16	-
90	38.9	31.4	1.34	-
100	40.6	32.6	1.5	-
110	42.4	33.4	1.645	-
120	44	34	1.762	-
130	45.4	34	1.9	-

ข้อจำกัดของไม้สัก

การปลูกไม้สักอาจจะมีข้อจำกัดบางประการดังต่อไปนี้

(1) ด้านสภาพพื้นที่ ไม้สักไม่ชอบพื้นที่ลุ่ม ที่ชื้นแฉะ มีน้ำท่วมขัง ดินระบายน้ำไม่ดี เช่น ดินเหนียว ดินลูกรัง ดินดาน และดินที่เป็นทรายจัดหรือดินตื้นมากๆ

(2) ด้านสภาพแวดล้อม ไม้สักจะเจริญเติบโตได้ดีในที่แห้งแล้ง หรือมีฝนตกไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูการเจริญเติบโต

(3) การปลูกไม้สักล้วนๆ เป็นผืนใหญ่ๆ อาจก่อให้เกิดโรคและแมลงเข้าทำลายได้ง่าย เช่น หนอนกินใบสัก และมอดป่าเจาะไม้สัก เป็นต้น

ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัก

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกสัก ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484
- 2) พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535
- 3) พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 ได้กำหนดสักเป็น ไม้หวงห้ามประเภท ก ไม้ที่จะขึ้นที่ใด เมื่อจะทำการตัด ต้องมีการขออนุญาตและค่าภาคหลวง ซึ่งเมื่อรัฐบาลได้สละสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนปลูกสวนป่า จึงได้ออกกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 เพื่อให้ผู้ปลูกสวนป่า สามารถตัดไม้สัก เพื่อความสะดวก และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพียงแต่มีระเบียบ และขั้นตอนในการปฏิบัติ โดยการขึ้นทะเบียนสวนป่า การแจ้งตัด การจัดทำบัญชีไม้

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ประชาชนสามารถปลูกต้นสักในที่ของตนเอง ที่มีกรรมสิทธิ์ได้ สำหรับการตัดไม้สัก หรือการทำไม้ออก ผู้ปลูกต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 โดยการนำที่ดินที่ปลูกไม้สักไปขึ้นทะเบียนสวนป่า กรมป่าไม้จะออกหนังสือรับรองการเป็นสวนป่า และให้ผู้ปลูกจัดทำรายการบัญชีไม้ (สป.15) ไว้ควบคุมการตัดไม้ และใช้สำหรับแสดงเมื่อนำไม้เคลื่อน

พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ ประกาศมาใช้เพื่อป้องกัน และปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า โดยควบคุมการมีไว้ในครอบครอง และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ภาคเอกชนสามารถมีครอบครองได้ โดยขออนุญาต และขึ้นทะเบียนเลื่อยโซยนต์ กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในแต่ละจังหวัด ซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการขออนุญาต

การใช้ประโยชน์ไม้สัก

ไม้สัก เป็นไม้ที่เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้แทบทุกรูปแบบตามอายุและขนาดของไม้ที่ตัดออกมาจำหน่าย ตั้งแต่ไม้ซุงขนาดใหญ่ เพื่อแปรรูปใช้ในการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน เฟอร์นิเจอร์ ไม้ปาร์เก้ ไม้ขัด ไม้แกะสลัก ต่อเรือ ฯลฯ

ไม้ซุงขนาดเล็กลงมาที่ได้จากการตัดสางขยายระยะในสวนป่า ปีที่ 11 สามารถนำมาทำบ้านไม้ซุง (log home) ได้อย่างสวยงามและคงทนหรือนำมาผ่าซีกทำเป็นไม้โมเสก วงกบ ประตู หน้าต่างได้ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากไม้สักมีเนื้อไม้สวยงาม เห็นเส้นวงปีชัดเจน เนื้อไม้แข็งปานกลาง เถื่อยสากบดแต่งได้ง่าย มีค่าความหนาแน่น 642 กก./ลบ.ม. ค่าความถ่วงจำเพาะ 0.62 ค่าความร้อน 5,094 แคลลอรี่/กรัม

ไม้ซุงขนาดใหญ่

ไม้ซุงขนาดเล็ก

ไม้แปรรูป

ปิกไม้

เก้าอี้ไม้สัก

ไม้ระแนง

ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรเลือกพื้นที่ปลูกที่มีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของไม้สักมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของดินและการเตรียมพื้นที่ควรทำให้ประณีตที่สุด
- (2) ในที่แห้งแล้ง ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล ควรมึระบบการรดน้ำด้วย
- (3) การปลูกสักในที่ดินผืนใหญ่ ควรแบ่งแปลงปลูกออกเป็นแปลงย่อยๆ โดยปลูกไม้มีค่าชนิดอื่นๆ เป็นแนวกัน เพื่อลดความรุนแรงจากโรคและแมลงทำอันตราย
- (4) ควรนำระบบวนเกษตรมาใช้ด้วย เพราะนอกจากจะช่วยให้ต้นสักเจริญเติบโตดีขึ้นแล้ว ยังสามารถได้รับผลผลิตจากพืชเกษตรที่ปลูกควบอีกทางหนึ่งด้วย
- (5) ค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การปลูกสักให้ผลตอบแทนคุ้มการลงทุน จำเป็นต้องลดต้นทุนการผลิต หรือให้มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนน้อยที่สุด ควรกำหนดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกและบำรุงเท่าที่จำเป็น การคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเติบโตของสัก จะทำให้ได้ผลผลิตคุ้มค่าการลงทุน และลดต้นทุนการบำรุงดูแล

ที่ผ่านมาการปลูกสักของภาคเอกชน มีค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน ตั้งแต่ 1,000-10,000 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายส่วนมากเป็นค่ากล้าไม้ ค่าปลูก และค่าจัดรั้วพืช ในระหว่างปีที่ 1 ถึง 3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายน้อยลงมาก หรือไม่มีค่าใช้จ่าย สามารถปล่อยให้สักเติบโตธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ การป้องกันไฟ การรดกึ่ง การตัดขยายระยะ

การปลูกสวนป่าต้องใช้เวลานาน หลายปีในการเก็บเกี่ยวผลผลิต การปลูกเต็มพื้นที่ในระยะแรกต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ควรวางแผนค่าใช้จ่าย จนต้นไม้เติบโตที่ตัดฟันได้ซึ่งรายได้ผลผลิตไม้ที่จะได้ราคาดี จะได้ในรอบตัดฟันที่ 2 คือไม้ที่อายุ 15 ปี ขึ้นไป ผู้ปลูกสามารถทำการปลูกจากน้อย ค่อยๆ ปลูกเพิ่ม

สนใจรายละเอียด ติดต่อได้ที่ :-

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

พลจตุจักร ถนน.10900 โทร. 0 2579 7725, 0 2561 4292-3 ต่อ 5536

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1-13

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา